

Martyrologia wsi polskich (nowy)

<https://martyrologiawspolskich.pl/mws/zbiory/zabytki/54253,Odciski-pieczatki-propagandowe-j-i-struktur-terenowych-TOW-Gryf-Pomorski.html>

2019-10-20, 05:57

ROZMIAR TREŚCI ACZCIONKA NORMALNA ACZCIONKA ŚREDNIA ACZCIONKA

DUŻA

Drukuj Generuj PDF

Odcisk pieczętki propagandowej T.O.W. Gryf Pomorski

IDENTYFIKATOR KMP/M/66

DATOWANIE 1939-1945

WYMIARY 18 x 21 cm

TWORZYWO papier

TECHNIKA odbitka

OPIS

Na stronie widoczne są dwa identyczne odciski pieczętki propagandowej Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski. Umieszczone są na niej napisy „Śmierć bestii hitlerowskiej” oraz „Wolność narodom”. Odcisk jest z czerwonego tuszu. Na prawym marginesie kartki widoczna cyfra „12” zakreślona w koło, na lewym marginesie znajdują się dwa otwory po dziurkaczu biurowym.

STAN ZACHOWANIA dobry

Odciski pieczętki struktur terenowych T.O.W. Gryf Pomorski

IDENTYFIKATOR KMP/M/65

DATOWANIE 1939-1945

WYMIARY 29,5 x 21 cm

TWORZYWO papier

TECHNIKA odbitka

OPIS

Na stronie widoczne są 12 odcisków pieczętek struktur i oddziałów Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski. W górnej części kartki widoczna cyfra „11” zakreślona w koło, na lewym marginesie znajdują się dwa otwory po dziurkaczu biurowym.

STAN ZACHOWANIA dobry

Tajna Organizacja Wojskowa „Gryf Pomorski” (TOW „Gryf Pomorski”) – polska wojskowo-cywilna organizacja konspiracyjna, działająca na Pomorzu i w części Prus Wschodnich. Została utworzona 7 lipca 1941 r. Utworzyli go przedstawiciele 3 organizacji podziemnych: Tajnej Organizacji Wojskowej "Gryf Kaszubski" (por. rez. Józef Dambek ps. "Adam", "Kil", "Lech"), Wojskowej Organizacji Niepodległościowej (ppłk. rez. Ks. Józef Wrycz ps. "Rawycz", "Delta") oraz grupy braci Józefa Kulasa i Leona Kulasa ps. "Zawisza". Jej celem była pomoc polskiej ludności Pomorza i przygotowanie wystąpienia zbrojnego w połączeniu z desantem polskich wojsk z Zachodu przewidzianego na okres załamania się III Rzeszy. Deklarowano podporządkowanie się Polskiemu Rządowi na Uchodźstwie i Najwyższemu Wodzowi z zachowaniem jednak niezależności. Bieżąca działalność koncentrowała się na akcjach charytatywnych, m.in. pomocy materialnej dla rodzin zatrzymanych i uwięzionych, walce o zachowanie życia religijnego i języka ojczystego, podrabianiu dokumentów, likwidacji konfidentów, samoobronie, pracy informacyjno-propagandowej. Prowadzono też działalność wywiadowczą i kontrwywiadowczą w celu rozpoznania sił niemieckich na Pomorzu, infrastruktury i dyslokacji jednostek w portach i stoczniach, zakładów zbrojeniowych. Współdziałało z AK i innymi organizacjami pomorskimi, a także strukturami Polskiego Państwa Podziemnego, m.in. uprzedzono o akcjach przeciwpartyzanckich i wysiedleńczych, przekazywano informacje o zbrodniarzach hitlerowskich, zabezpieczano różne akcje zbrojne i sabotażowo-dyweryyjne. Gryf Pomorski odegrał duże znaczenie w akcji wywiadu AK pod kryptonimem "Synteza", która miała na celu zlokalizowanie i rozpoznanie technologii produkcji benzyny syntetycznej w fabryce Hydriewerke Politz (Police k. Szczecina).

Liczebność organizacji szybko osiągnęła stan liczbowy ok. 18-20 tys. ludzi. Od połowy 1942 r. trwały rozmowy między przedstawicielami TOW "Gryf Pomorski" i AK w kwestii scalenia. Stanowisko przedstawicieli Gryfa było niejednoznaczne. Szef pionu wojskowego ppor. rez. Józef Gierszewski "Ryś" był zwolennikiem przyłączenia się do AK, natomiast II prezes Rady Naczelnej i faktyczny przywódca organizacji Józef Dambek "Lech" opowiadał się m.in. za zachowaniem niezależności, pozwalającej prowadzenia według samodzielnych struktur własną działalność

konspiracyjną. W wyniku konfliktu Gierszewski został zamordowany na rozkaz Dambka został zamordowany w swym leśnym bunkrze znajdującym się na terenie leśnictwa w Dywanie prawdopodobnie 24 czerwca 1943 r. W kwietniu 1943 r. J. Dambek zamiast podporządkować się AK podpisał porozumienie ze Zjednoczonymi Organizacjami Ruchu „Miecz i Pług”, ruchu o proweniencji narodowej i chrześcijańskiej. Szybko okazało się, że „Miecz i Pług” był już w tym czasie dokładnie rozpracowany przez Niemców, które swych agentów umieściło w jego kierownictwie co spowodowało liczne aresztowania gryfowców i zapewne przyczyniło się do śmierci samego dowódcy J. Dambka 4 marca 1944 r. - z rąk gestapowca Jana Kaszubowskiego vel Hansa Kassnera.

Pierwsze duże aresztowania członków TOW "Gryf Pomorski" miały miejsce w maju 1943 r., kiedy to aresztowano wielu jej działaczy, a zwłaszcza komendantów gmin, miast i powiatów. Aresztowanych osadzono w obozie koncentracyjnym Stutthof. Od września 1943 r., po zdobyciu przez Gestapo statutu organizacji i spisu części jej członków, aresztowania stały się masowe. Do końca tego roku przekazano do Stutthofu 3 grupy członków "TOW Gryf Pomorski", liczące łącznie kilkaset osób. Po zabójstwie prezesa Józefa Dambka Niemcy zdobyli personalia kolejnych ok. 1300 członków TOW "Gryf Pomorski", a pozostałych 2 tys. ustalili w wyniku dekonspiracji 3 komend terenowych w Chojnicach, Kartuzach i Starogardzie. W maju 1944 r. przechwycili listę centralną, co spowodowało aresztowanie kolejnych 300 osób. W rezultacie liczebność organizacji zmalała o ponad połowę, do ok. 6-8 tys. ludzi. Organizacja została rozwiązana 21 marca 1945 r.

[MULTIMEDIA](#)

[BIBLIOTEKA](#)

[ZABYTKI](#)

[WYDAWNICTWA I DOKUMENTY](#)

AKTUALNOŚCI

[Obchody 76 rocznicy pacyfikacji Michniowa](#)

WIĘCEJ WIĘCEJ

[Wystawa "817. Poznaj tę historię"](#)

WIĘCEJ WIĘCEJ

5 września odbyło się otwarcie ścieżki edukacyjno-historycznej Leśna Droga Krzyżowa

WIĘCEJ WIĘCEJ

Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy we wrześniu prezentować będzie wystawę Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie

WIĘCEJ WIĘCEJ

817. Poznaj tę historię – wystawa w Muzeum Duląg 121 1 VIII – 4 IX

WIĘCEJ WIĘCEJ

75 rocznica pacyfikacji Michniowa

WIĘCEJ WIĘCEJ

Obchody Dnia Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej oraz 75. Rocznicy Pacyfikacji Wsi Michniów

WIĘCEJ WIĘCEJ

[74 rocznica pacyfikacji Michniowa](#)

WIĘCEJ WIĘCEJ

[73. rocznica pacyfikacji Michniowa](#)

WIĘCEJ WIĘCEJ

[72. rocznica pacyfikacji Michniowa](#)

WIĘCEJ WIĘCEJ